

Ett räntefritt CSN

Som student i allmänhet och som f.d. student i synnerhet,
funderar man över det här med CSN.

JAK Medlemsbank är en bank i Sverige idag som jobbar med räntefri ekonomi och som fungerar alldeles lysande. Varför anammar inte CSN ett liknande system och ger räntefria studielån. En befolkning med god utbildning är väl "ränta" nog.

Anta att du har en god vän och behöver låna pengar. Du ber att få låna av honom. Efter ett tag betalar du tillbaks lånet. Eftersom ni är goda vänner tar han ingen ränta för lånet. Vid ett annat tillfälle är det han som får hjälp av dig och då är det lika självklart att du inte tar betalt för det.

Anta att du hör till en hel generation studenter som alla behöver studielån. Ni ber er föräldrageneration om lån. De lånar er pengarna och ni betalar igen när ni studerat klart och kan försörja er.

Men det kommer ännu en generation efter din. De behöver också låna. Ni fick hjälp av en föräldrageneration eftersom ni var först. Nu kan ni återgälda det genom att hjälpa dem som kommer efter er. Genom att spara på ett särskilt sparkonto samtidigt som ni återbetalar era lån blir det pengar som kan lånas ut till de efterkommande. När era studielån är återbetalda blir också de sparade pengarna fria och ni kan göra vad ni vill med dem.

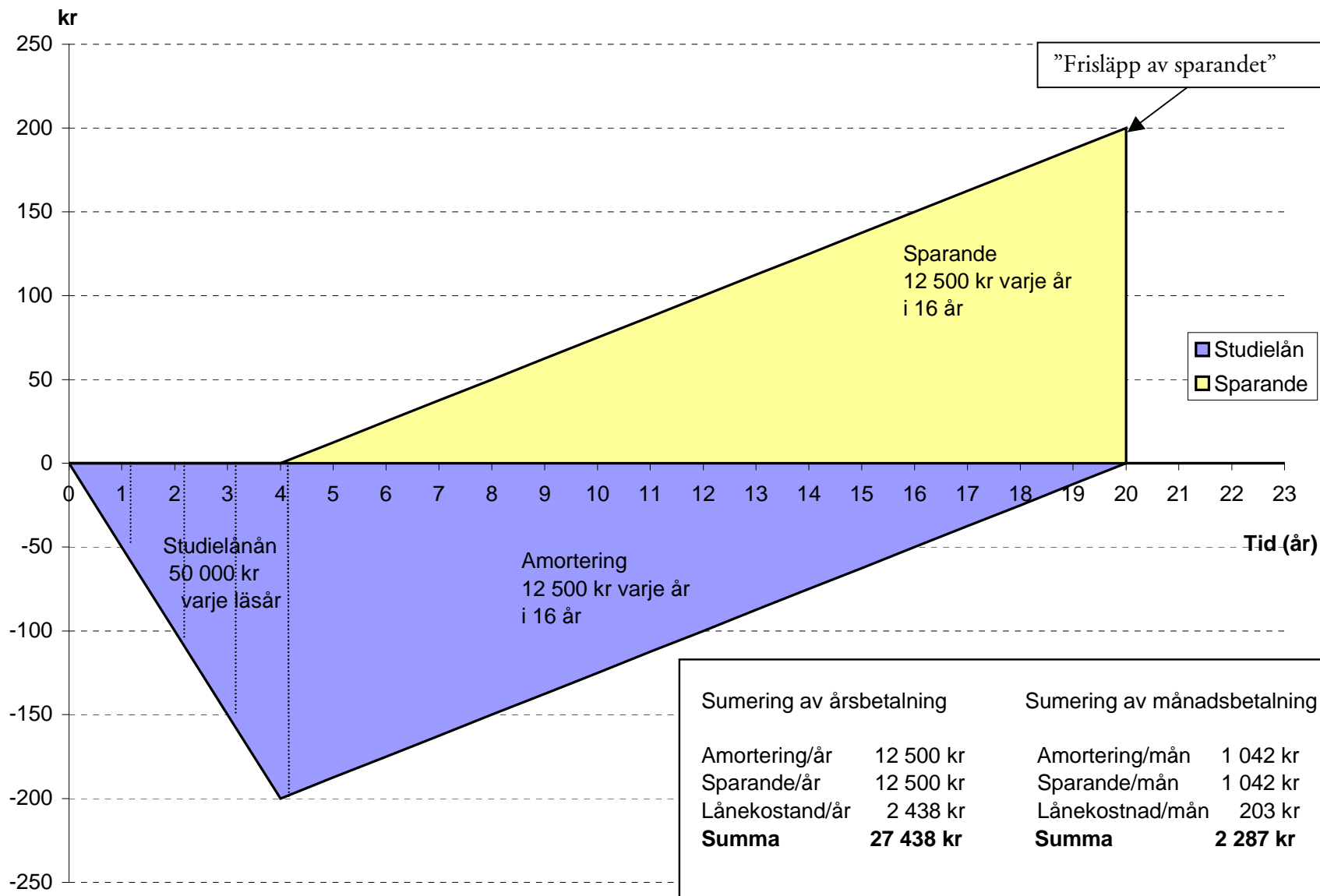
Ni betalar ingen ränta på det ni lånar och ni får inget för det ni sparar. Ändå vinner ni på det eftersom det är billigare än vanliga studielån. Dessutom kan ni bli skuldfria snabbare. Det är det som är finessen med många goda vänner. När man hjälps åt kan man ibland hitta väldigt smidiga lösningar.

Vi vet – i JAK har vi nämligen gjort på ett liknande sätt i över trettio år. Det är inte svårt och det är väl beprövat. Regeringen godkände vårt räntefria sparlånesystem 1997 då vi fick vårt banktillstånd. Nu tycker vi att det är dags att börja tillämpa systemet också på andra områden. Och det svårt att tänka sig en bättre tillämpning än just studielån. Alla skulle vinna utom de på kapitalmarknaden som idag tjänar pengar på det statliga studielånesystemet.

Hur skulle det kunna gå till i praktiken? Enklast är om staten spelar rollen av föräldragenerationen. De kan enkelt dra igång systemet genom att skjuta till ett kapital under några år. Det kan sedan plockas ut igen när systemet rullar av sig själv med de studenter och exstudenter som då finns i systemet.

Det kan något förenklat gå till så här. Första generationen börjar studera. De kvitterar ut sitt studielån under fyra år och börjar sedan amortera. Under amorteringstiden sparar de på ett bundet konto. Se figur 1. När lånet är till fullo återbetalt blir sparandet frisläppt.

Den studerandes lån och sparande

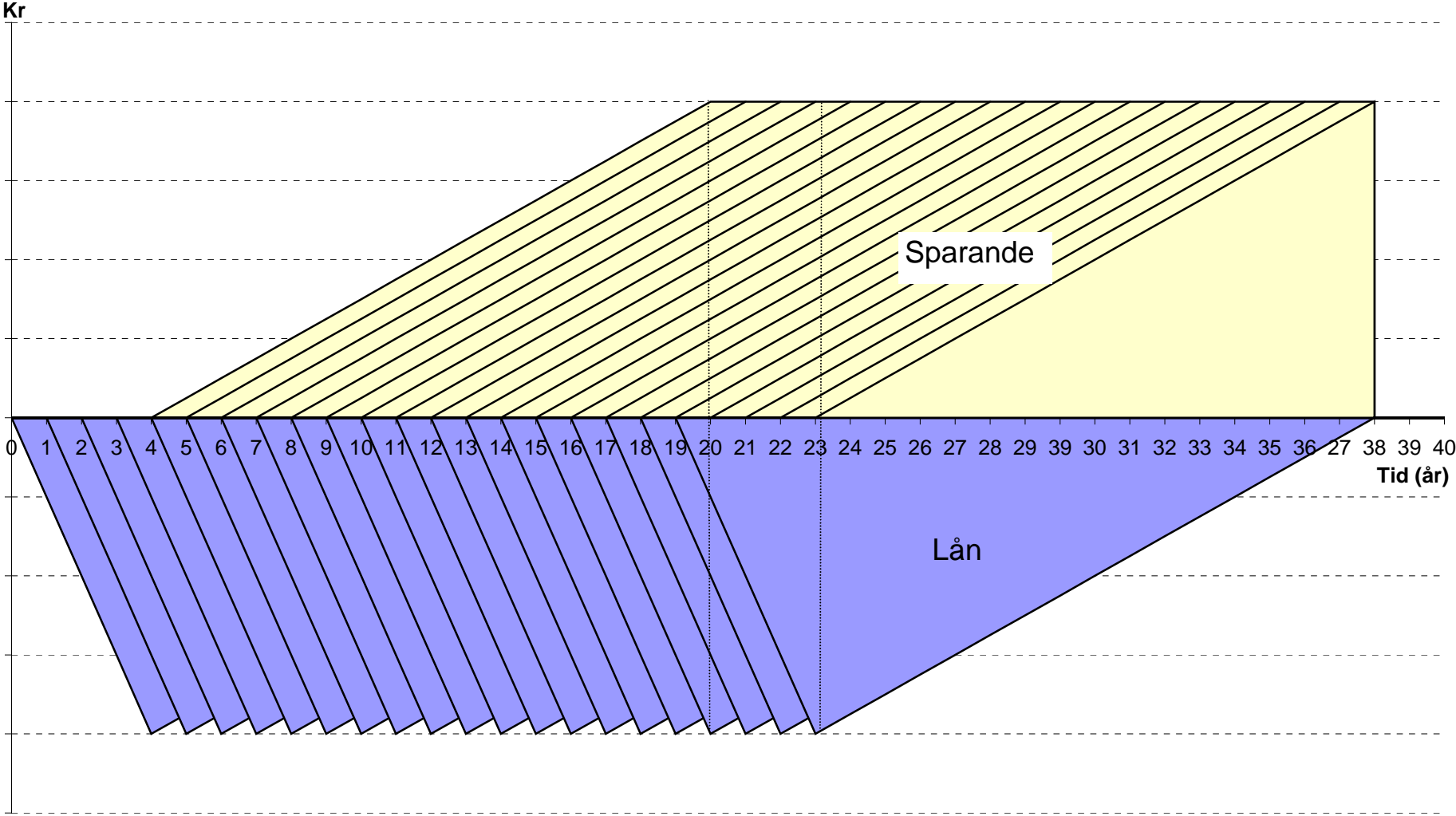

Figur 1

Varje år kommer en ny generation studenter och varje år upprepas samma mönster. Se figur 2. I början måste en extern part, till exempel staten, skjuta till pengar så att det finns något att låna ut.

Men efter ett antal år när de generationer som avslutat sina studier och börjat amortera och spara så ökar inflödet av pengar stadigt. Då kan staten minska sin insats.

20 årskullars studielån och sparande saldo

Figur 2

I figur 3 kan man se hur total utlåning och inlåning växer under några år för att sedan plana ut på en viss nivå. Man kan också se hur staten hjälper igång systemet genom en insats som först växer och sedan minskar till en låg nivå.

Studenterna och staten skulle alltså bli vinnare med detta system. För studenterna blir det billigare och de kan snabbare bli skuldfria. Staten kommer också billigare undan. Den slipper låna upp kapital på marknaden och låna ut till en lägre ränta till studenterna.

Vi i JAK har lång erfarenhet av att driva ett räntefritt sparlånesystem. Efter trettio år tycker vi att det är hög tid att börja testa med ett studielånesystem. Vi är för små för att klara det på egen hand men vi hjälper gärna till om staten är villig att pröva.

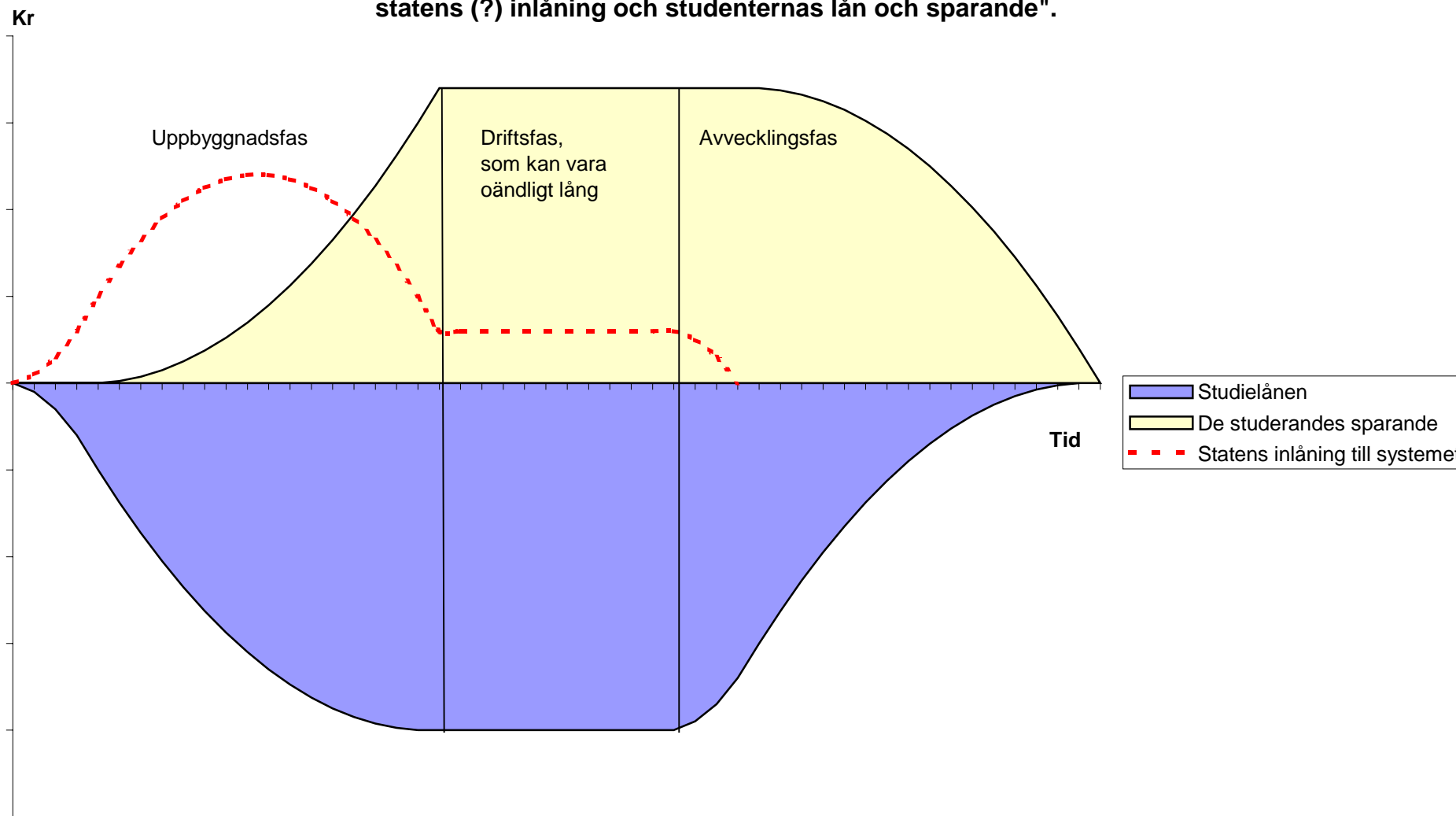
Kontaktpersoner:

Oscar Kjellberg, 0708-30 32 47, oscar@jak.se

Börje Johansson, 0500-46 45 06, borje.johansson@jak.se,

JAK Medlemsbank, 0500-46 45 00, www.jak.se Vasagatan 14, 54150 Skövde

Översikt över statens (?) inlåning och studenternas lån och sparande".

Figur 3

Detta är ett förslag. Studentlånet finns ej i verkligheten men förslaget är en variant på det sparlån som vi har haft i JAK sedan 1979.

Sedan 1998 driver vi bankverksamhet. Medlemsbanken har 27 000 medlemmar.

Nu söker vi kontakt med studentorganisationer som vill skapa ett bättre studielån för svenska studenter.

Kontaktpersoner:

Oscar Kjellberg, 0708-30 32 47, oscar@jak.se

Börje Johansson, 0500-46 45 06, borje.johansson@jak.se,

JAK Medlemsbank, 0500-46 45 00, www.jak.se Vasagatan 14,
54150 Skövde